

Prawo karne wykonawcze *zajęcia nr 2*

Warunki bytowe skazanych

rok akademicki 2023/2024

Aleksandra Polak-Kruszyk

Uniwersytet
Wrocławski

Wydział Prawa,
Administracji i Ekonomii

KATEDRA PRAWA KARNEGO WYKONAWCZEGO

Warunki bytowe skazanych

Wprowadzenie:

- ▶ **Art.102 pkt 1 k.k.w.** stanowi, iż skazany ma prawo do odpowiedniego, ze względu na zachowanie zdrowia, wyżywienia, odzieży, warunków bytowych, pomieszczeń oraz świadczeń zdrowotnych i odpowiednich warunków higieny.
- ▶ Wszystkie wskazane w przytoczonym przepisie elementy, mają odzwierciedlenie w jakości życia osadzonego w zakładzie karnym.
- ▶ Dodatkowo warunki bytowe jakie panują w jednostce penitencjarnej wpływają na poczucie własnej godności skazanych, którzy przebywają w nich niekiedy resztę swojego życia.

Do warunków bytowych osób pozbawionych wolności zalicza się przede wszystkim:

- ▶ pomieszczenia mieszkalne
- ▶ wyżywienie i odzież (które są im udostępniane)

Minimalna norma mieszkalna

- ▶ Obecnie obowiązujący kodeks karny wykonawczy w art. 200 § 2 i 2a określił, **że minimalna norma mieszkalna na jednego osadzonego powinna wynosić nie mniej niż 3 m².**
- ▶ **W sytuacjach wyjątkowych** (np. klęski żywiołowej, ogłoszenia na terenie położenia zakładu karnego lub aresztu śledczego stanu zagrożenia epidemiologicznego lub stanu epidemii, konieczności zapobieżenia wystąpieniu innego zdarzenia stanowiącego bezpośrednio zagrożenie dla bezpieczeństwa skazanego albo bezpieczeństwa zakładu karnego lub aresztu śledczego albo zapobieżenia skutkom takiego zdarzenia) **może być ona obniżona do 2 m²**
- ▶ Polska więziennictwo od dziesiątków lat zmaga się z problemem przeludnienia. Oznacza to, że izolowanych sprawców jest więcej niż dostępnych miejsc. Ustalona norma jest w znaczeniu ogólnokrajowej średniej statystycznej przestrzegana, ale nie oznacza to, że w poszczególnych zakładach karnych jej się nie narusza.

Cele mieszkalne są jedno – lub wieloosobowe.

Minimalna norma mieszkalna

- W jednej z monografii (A. Nawój, Przeludnienie więzień w Polsce – przyczyny, następstwa i możliwości przeciwdziałania, Łódź 2013, s. 355) pojawił się postulat, aby stan przeludnienia liczyć od 90% zaludnienia więzień w ujęciu średniej krajowej
- Wizytacje CPT w Polsce kończą zalecenia, aby przystępującą normę mieszkaniową zwiększyć przynajmniej do 4 m².
- Polska należy do kilku krajów europejskich o najniższej normie mieszkaniowej przypadającej na jednego więźnia (np. Francja – 11 m²)

Minimalna norma mieszkalna

Art. 110 § 4a. Do powierzchni w celi mieszkalnej, o której mowa w § 2 zdanie pierwsze, § 2a i 2b, nie wlicza się wnęki okiennej i wnęki grzejnikowej, a także powierzchni znajdującej się poza kratami wewnętrznymi oraz wydzielonych kącików sanitarnych

Na czerwono
Nowość od 1.01.2023 r.

Warunki bytowe skazanych

Dodatkowo:

- ▶ Każda z cel mieszkalnych jest wyposażona w sprzęt kwaterunkowy, tj. **łóżka, stoły, ławki lub taborety, szafki i inne sprzęty.**
- ▶ Z uwagi na występujące zagęszczenie nie zawsze można ustawić je zgodnie z normami. Za zgodą dyrektora zakładu karnego wyposażenie celi **może być uzupełnione o sprzęt audiowizualny, komputerowy i inne przedmioty, które m.in. podnoszą estetykę cel.**
- ▶ Czynności fizjologiczne są dokonywane przez pozbawionych wolności albo w łazienkach poza celami, albo w częściowo już zabudowanych kąciakach sanitarnych w obrębie celi.
- ▶ **Art. 102 pkt. 1 KKW:** Skazany ma prawo w szczególności do: [odpowiedniego ze względu na zachowanie zdrowia wyżywienia, odzieży, warunków bytowych, pomieszczeń oraz świadczeń zdrowotnych i odpowiednich warunków higieny.](#)

Wyżywienie skazanych

Podstawowe unormowanie dotyczące wyżywienia osób pozbawionych wolności reguluje

art. 109 pkt. 1 KKW

Art. 109 pkt. 1 KKW: Skazany przebywający w zakładzie karnym lub areszcie śledczym otrzymuje:

- ▶ 3 razy dziennie napój i posiłki o odpowiedniej wartości odżywczej, w tym co najmniej jeden posiłek gorący, z uwzględnieniem rodzaju wykonywanej pracy i wieku skazanego, a w miarę możliwości także wymogów religijnych i kulturowych.
- ▶ Skazany, którego stan zdrowia tego wymaga otrzymuje wyżywienie według wskazań lekarza

Normy kaloryczne

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 lutego 2016 r. w sprawie wyżywienia osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych normy kaloryczne dla skazanych wynoszą:

- ▶ dla osób w wieku do ukończenia 18 lat – **nie mniej niż 2800 kcal**
- ▶ dla osób pozostałych pozbawionych wolności – **nie mniej niż 2600 kcal**
- ▶ Dodatkowe normy- nie mniej niż 1000 kcal otrzymują skazani zatrudnieni w szczególnie uciążliwych warunkach.
- ▶ Odrębne diety są przyznawane chorym, w tym cukrzykom, o czym decyduje lekarz.

Normy kaloryczne

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 lutego 2016 r. w sprawie żywienia osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych normy kaloryczne dla skazanych wynoszą:

- ▶ Skazany, przebywający poza zakładem karnym lub aresztem śledczym, który bierze udział w szczególności w czynnościach procesowych lub innych czynnościach wymagających konwojowania, a któremu ze względów technicznych lub organizacyjnych nie można dać gorącego posiłku, a zwłaszcza w przypadku braku możliwości wydania posiłku w godzinach ustalonych w porządku wewnętrznym zakładu karnego - **otrzymuje żywienie w postaci suchego prowiantu o odpowiedniej wartości odżywczej i napój, z uwzględnieniem wieku skazanego, a w miarę możliwości także wymogów religijnych i kulturowych**

Wyżywienie skazanych

Jak mógłby wyglądać przykładowy jadłospis w więzieniu?

- ▶ **Śniadanie:** zupa mleczna, kilka kromek chleba, margaryna, ser, wędlina, kawa
- ▶ **Obiad:** zupa jarzynowa, gulasz, ziemniaki (ewentualnie ryż lub kasza), surówka
- ▶ **Kolacja:** pieczywo, margaryna, kiełbasa, herbata

Odzież, bielizna, artykuły zapewniające higienę

Art. 111 § 1 k.k.w.

- ▶ Skazany utrzymuje do użytku, z zakładu karnego, odpowiednią do pory roku odzież, bieliznę oraz obuwie, o ile nie korzysta z własnych.
- ▶ Skazanemu zapewnia się warunki niezbędne do utrzymania higieny osobistej, w szczególności otrzymuje on od zakładu karnego pościel oraz inne środki do utrzymania higieny i czystości w celi.
- ▶ Są to obligatoryjne świadczenia ze strony administracji na rzecz skazanego